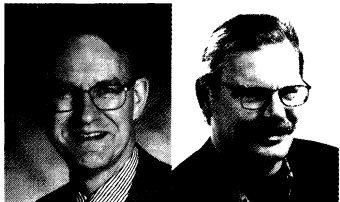

Näringslivet är inte ett etiskt reservat!

Tore Nordenstam är svensk. Han bor i Norge och arbetar som professor på universitetet i Bergen. Ämnet är filosofi och en specialitet är etik i affärsvärlden. Det handlar hans artikel om.

Gabriel Romanus intervjuas av Göran Skytte.

Göran Skytte har träffat Gabriel Romanus för att ta reda på hur Systembolaget ser på sina kunder.

Tore Nordenstam

Professor Tore Nordenstam, universitetet i Bergen, skriver om etik och moral i affärlivet. Är den som i övriga livet?

Den här skriften kan inte köpas för pengar. Men tycker du att någon mer borde ta del av den så skicka oss vederbörandes namn och adress. En annan möjlighet är att läsa den på vår hemsida; www.devenator.se

Ansvarig utgivare: Kjell Cronwall. **Redaktion:** Från Devenator Anders Stegen, Tomas Hultquist, Henrik Nordenstam samt från F.R.I Lennart Karlsson, Mario Nilsson och Ulf Portnoff. **Design och produktion:** F.R.I. Adress: Pamflett, c/o Devenator, Frösundaviks Allé 10, 169 70 Solna. Tel: 08-655 32 10. Fax: 08-85 23 76. e-mail: pamflett@devenator.se

Se oss också på www.devenator.se Där artiklarna ej är signerade är redaktionen ansvarig. Vi ansvarar ej för icke beställt material och förbehåller oss rätten att korta ner insänt material.

Innehåll

nummer 2 1998: Devenator tar en titt på kunden.

Göran Skytte intervjuar Gabriel Romanus.

Vilken kundtyp är du?

Näringslivet är inte ett etiskt reservat!

Ditt och Datt.

Den här skriften ges ut av Devenator som är ett oberoende personalägt konsultföretag och består av flera bolag. Vår spetskompetens finns inom projektledning, modern systemutveckling, verksamhetsutveckling och IT-management. Vi är 70-talet konsulter som finns i Stockholm och Göteborg. Vårt nyckelord är kompetens. Med kompetens menar vi kunskap, erfarenhet, social förmåga, vilja och handlingskraft.

MAN STÖTER IBLAND PÅ föreställningen att det ekonomiska livet är något som ligger utanför den vanliga etikens gränser. ”Affärsvärlden och allt annat som hör hemma i den ekonomiska sektorn är ett så speciellt område att de normala etiska normerna och värdena inte kan fungera där.” Detta är en hållning som i en mer eller mindre välartikulerad form finns hos en del ekonomiska aktörer och som också har fått inpass i litteraturen på det affäretiska området. I den ansedda tidskriften *Harvard Business Review* kunde man en gång inhämta att affärer är som poker – ett spel där det är både tillåtet och välbehövligt att vinna med alla medel, inklusive bluffande och annat lurendrejeri (Albert Z. Carr, ”Is Business Bluffing Ethical?”, *Harvard Business Review* 1968). Carr har också lagt fram sina synpunkter på näringslivets etik i boken *Business as a Game*, likaså tryckt 1968. Carr är inte bara ett enstaka undantag. Föreställningen att näringslivet ligger bortom den vanliga etikens domvärjo är till exempel den röda tråden i ett av de tungt vägande författarskapen på ekonomiområdet på 1900-talet. Den jag tänker på är ingen mindre än Milton Friedman.

Till detta finns det mycket att säga. Det finns onekligen vissa likheter mellan poker och andra spel, på den ena sidan, och ekonomiska transaktioner av olika slag, på den andra sidan. Insatserna är ibland mycket höga i de ekonomiska akrobatnummer som några har specialiserat sig på – och förlusterna är ibland svindlande stora. Men man bör inte glömma bort att skillnaderna mellan pokerspelande och normala ekonomiska transaktioner i affärlivet

är ändå mer slående. Det ekonomiska området är till skillnad från poker inte ett spel som befriar deltagarna från alla normala etiska förhållningssätt. Om jag vill investera en eller två miljoner kronor i ett nytt hus, så förväntar jag mig inte pokerspelande från säljarens och mäklarens sida. Tvärtom, jag räknar med ärligt uppträdande från alla parter, inklusive mig själv, och jag antar att detta är en hållning som motparten också är införstådd med.

Som alternativ till Carrs och Friedmans ekonomiska etik vill jag lägga fram tesen att näringslivet inte är något slags etiskt reserivat. När vi går in olika ekonomiska roller, befrias vi inte från de normala etiska förhållningssätten. Det finns inte någon speciell ekonomisk etik, lika litet som det finns en medicinsk etik eller en militärmoral som bryter med alla normala etiska hållningar. Etik i näringslivet är en tillämpning av våra inarbetade etiska perspektiv på ett särskilt område. För att med framgång kunna agera på detta område krävs det som på livets alla andra områden att man visar tillbörlig respekt för alla involverade parter och bygger upp den tillit som är nödvändig för långsiktiga förhållanden. Det som är speciellt för det ekonomiska området är inte själva etiken. Men för att kunna använda den vanliga etiken på ett specialområde krävs det självfallet en djup förtrogenhet med det område det gäller (ekonomi, medicin, undervisning, journalistik etc.). I all sakkunskap ingår det ett inslag av välutvecklad etisk kompetens!

Litteratur: Andreas W. Falkenberg & Tore Nordenstam, *Etikk i næringslivet*, Cappelen Akademisk Forlag, Oslo 1998.